

Αεροφωτογραφία

Ο ΝΑΟΣ

Αποκαλύφθηκε για πρώτη φορά το 1913 στις ανασκαφές της Γαλλικής Αρχαιολογικής Σχολής. Η θεμελίωση του ήταν από ασβεστόλιθο, ενώ το ανώτερο τμήμα των τοίχων από ωμόπλινθους. Οι εξωτερικές επιφάνειες ήταν επιχρισμένες με λευκό παχύ στρώμα κονιάματος κατά απομίμηση του ισόδομου συστήματος τοιχοποιίας. Αποτελείται από σηκό και βαθύ πρόναο. Δε διέθετε περίσπαση. Η πρόσοψη του ναού αποκαθίσταται με κιονοστοιχία αποτελούμενη από τέσσερις κίονες, ενώ άλλοι δύο κίονες υπήρχαν στην προέκταση των παραστάδων στον πρόναο. Ο ναός χρονολογείται στον 4ο αι. π.Χ. Όταν ο Πausanias επισκέφθηκε τον Ορχομένο (2ος αι. μ.Χ.), ο ναός δε λειτουργούσε.

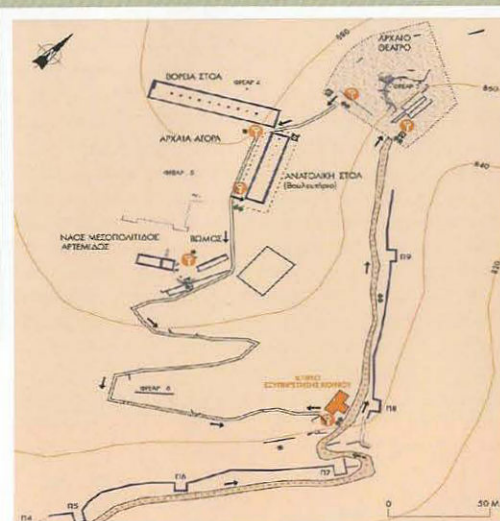
Ο ΒΩΜΟΣ

Πρόκειται για μία ορθογώνια, επιμήκη κατασκευή. Στις λιθόπλινθους της υποθεμελίωσης είναι ορατά τα γράμματα (από το Α έως το Υ), σαφής ένδειξη ότι το μνημείο προκατασκευάστηκε αλλού και εν συνεχεία συναρμολογήθηκε μπροστά στο ναό. Χρονολογείται στον 4ο αι. π.Χ. Το προσωνύμιο «Μεσοπολίτις», δηλαδή της θεάς που έχει το ιερό της στο μέσο της πόλης, μαρτυρείται στο προξενικό ψήφισμα για τον Νεοκλή από την Πελλάνα του 3ου αι. π.Χ.: Αρτέμιδος Μεσοπολίτιος Ιερόν.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΕΦΟΡΕΙΑ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ ΑΡΚΑΔΙΑΣ

Καλαβρύτων 211, 22100 Τρίπολη ΤΗΛ: +30 2710 - 225243
ΓΕΝΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: ΑΝΝΑ-ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΚΑΡΑΠΑΝΑΓΙΩΟΥ
ΚΕΙΜΕΝΑ - ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: ΣΤΑΜΑΤΗΣ Α. ΦΡΙΤΖΙΑΔΗΣ
ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ/ΕΚΤΥΠΩΣΗ: genesis

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

Π4-9	ΑΡΧΑΙΟΙ ΠΥΡΓΟΙ	☒	ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΙΚΗ ΦΩΛΙΑ
■	ΑΡΧΑΙΑ ΜΝΗΜΕΙΑ	Ⓣ	ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΗ ΠΙΝΑΚΙΔΑ
→	ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΠΕΡΙΗΓΗΣΗΣ	Ⓜ	ΣΤΑΣΗ ΑΝΑΠΑΥΣΗΣ
Ⓜ	ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΓΙΑ ΑΜΕΛΑ	Ⓜ	ΚΑΔΟΣ ΑΠΟΡΡΙΜΑΤΩΝ
		⊛	ΔΕΝΤΡΟ

ΕΡΓΟ: ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΥ ΧΩΡΟΥ ΟΡΧΟΜΕΝΟΥ

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Ταμείο
Περιφερειακής Ανάπτυξης

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού

Με την συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

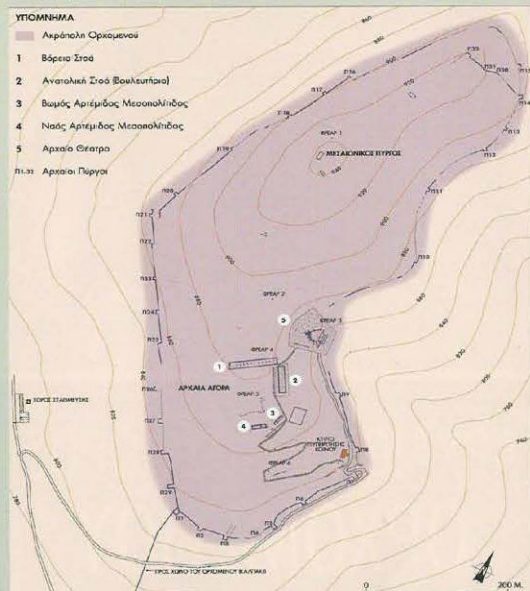
ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΣ ΧΩΡΟΣ ΟΡΧΟΜΕΝΟΥ

ΜΝΗΜΕΙΑ ΚΑΙ ΜΟΥΣΕΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ
MONUMENTS AND MUSEUMS OF GREECE

ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ

Ο μυθικός ιδρυτής της πόλης ήταν ο Ορχομενός, γιος του βασιλιά Λυκάονα της Αρκαδίας. Στη Γραμμική Β' γραφή εμφανίζεται το όνομα Ορχομενός στον τύπο E-ko-me-no (𐀓 𐀚 𐀝 = Ερχόμενος). Ο πλούσιος σε κοπάδια αιγοπροβάτων Ορχομενός συμπεριλαμβανόταν στον ομηρικό κατάλογο των πόλεων που έλαβαν μέρος στον Τρωικό πόλεμο υπό την ηγεσία του βασιλιά της Τεγέας Αγαπήνορα. Στη διάρκεια των Α' και Β' Μεσοηραϊκών πολέμων (8ος-7ος αι. π.Χ.) ο Ορχομενός γίνεται η έδρα των βασιλείων της Αρκαδίας.

Γενικό τοπογραφικό διάγραμμα

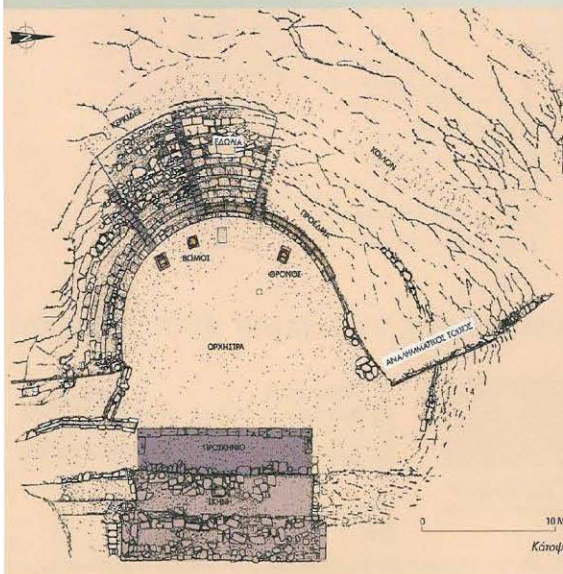
Στους Περσικούς πολέμους ο Ορχομενός συμμετέχει με 120 οπλίτες στη μάχη των Θερμοπυλών και με 600 στις Πλαταιές. Στη διάρκεια του Πελοποννησιακού πολέμου, γύρω στο 418 π.Χ. γίνεται πολιορκία της πόλης από τους Αθηναίους και τους συμμάχους τους. Στο β' μισό του 4ου και τις αρχές του 3ου αι. π.Χ. εξελίσσεται ένα μεγάλο οικοδομικό πρόγραμμα. Στη νέα οικοδομική δραστηριότητα συμπεριλαμβάνονται η κατασκευή νέας οχύρωσης, η ανοικοδόμηση των μνημείων της Αγοράς, του Ιερού της Αρτεμης Μεσσοπολτίδας και του θεάτρου.

Κατά τον 3ο αι. π.Χ. ο Ορχομενός λόγω της αξιολογής στρατιωτικής του δύναμης και της καίριας γεωγραφικά θέσης του θα διαδραματίσει ένα σημαντικό ρόλο στις πολιτικές και στρατιωτικές συγκρούσεις της ταραχώδους αυτής περιόδου.

ΑΡΧΑΙΟ ΘΕΑΤΡΟ

Το θέατρο είναι κτισμένο στην πλαγιά του λόφου της ακρόπολης σε υψόμετρο περί τα 800μ και προσφέρει ανεμπόδιτη θέα στην πεδιάδα της Κανδήλας. Τέσσερις κλίμακες διαιρούσαν το κοίλο του θεάτρου σε πέντε κερκίδες. Στο νότιο τμήμα του κοίλου σώζεται ο λίθινος κτιστός αγωγός απορροής ομβρίων υδάτων. Το κοίλον υπολογίζεται ότι διέθετε πάνω από 40 σειρές εδωλίων. Το θέατρο ανήκει σε ενιαία κατασκευαστική φάση, η ολοκλήρωση της οποίας χρονολογείται τον 3ο αι. π.Χ.

Η ορχήστρα ήταν ημικυκλική. Μεταξύ των μαρμάρινων θρόνων υπάρχει μεγάλος κυλινδρικός βωμός που φέρει την επιγραφή: Όμονοίας. Η πρώτη σειρά των επίσημων καθισμάτων του θεάτρου ενώνει το κοίλον με την ορχήστρα. Η προεδρία είναι κατασκευασμένη από λευκό μάρμαρο και αποτελείται από επιβλητικά καθίσματα που διαθέτουν ενιαίο ερεισίνωτο και ερεισίχειρα στα άκρα. Στο εμπρόσθιο τμήμα δύο καθισμάτων της προεδρίας διατηρείται τμήμα αφιερωματικής επιγραφής. Εκεί αναγράφεται ότι τα έδρανα της προεδρίας κατασκευάστηκαν με έξοδα του γιου του Επιδέμου, ο οποίος είχε διατελέσει αγωνοθέτης, δηλαδή αξιωματούχος που είχε τη διεύθυνση των δραματικών αγώνων προς τιμήν του θεού Διονύσου: Επιδέμου αγωνοθετήσας Διονύσωνι (4ος-3ος αι. π.Χ.).

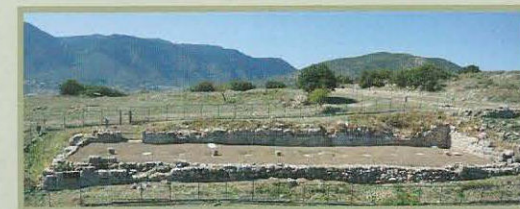

Η ΑΓΟΡΑ

Η αρχαία Αγορά του Ορχομενού ως δημόσιος χώρος που εξυπηρετούσε τόσο τις εμπορικές και πολιτικές ανάγκες όσο και τις θρησκευτικές λειτουργίες της πόλης βρισκόταν σε πλάτωμα της νότιας πλαγιάς της Ακρόπολης. Την ύστερη κλασική – πρώιμη ελληνιστική περίοδο το πλάτωμα της Αγοράς, αναπτύχθηκε σε μνημειακή κλίμακα με την κατασκευή αναλημματικών τειχών, μεγάλων στωϊκών κτηρίων, το ναό της Αρτέμιδος Μεσσοπολτίδας και το βωμό της.

ΒΟΡΕΙΑ ΣΤΟΑ

Το μεγαλύτερο σε μήκος οικοδομήμα του αρχαιολογικού χώρου είναι η λεγόμενη Βόρεια Στοά. Κατείχε μία κυρίαρχη θέση στο χώρο και αποτελούσε το προς βορράν όριο της Αγοράς. Η στοά ήταν ανοιχτή στη νότια πλευρά προς το επίπεδο της Αγοράς. Ήταν ένα μεγάλο οικοδομήμα με μία εξωτερική δωρική και μια εσωτερική ιωνική κιονοστοιχία. Η στοά χρονολογείται στον 4ο αι. π.Χ. παράλληλα με την ανοικοδόμηση των νέων τειχών της πόλης.

ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΣΤΟΑ (ΒΟΥΛΕΥΤΗΡΙΟ)

Βρίσκεται στο ανατολικό άκρο του πλατώματος της Αγοράς. Πρόκειται για ένα επίμηκες ορθογώνιο στωϊκό κτίσμα. Η κεντρική είσοδος στο κτίριο βρίσκεται στη δυτική πλευρά. Εσωτερικά κατά μήκος του μεγάλου άξονα του κτίσματος αναπτυσσόταν κιονοστοιχία από δώδεκα αρράβδωτους ασβεστολιθικούς κίονες. Το κτήριο ήταν κεραμοσκεπές. Η κατασκευή του κτηρίου μπορεί να τοποθετηθεί στα τέλη του 4ου – αρχές 3ου αι. π.Χ. Το κτίριο ταυτίστηκε με το βουλευτήριο της πόλης κυρίως λόγω της ανεύρεσης δώδεκα χάλκινων ελασμάτων με προξενικά ψηφίσματα (3ος αι. π.Χ.).

